

4. DOKUMENTUM

AZ ÖTÖS BIZOTTSÁG JELENTÉSE

Genf, 1935. szeptember 18.

*Forrás: Documents relating to the Dispute between Ethiopia and Italy.
London, 1935. pp. 3–6.³³*

*

I.

1. A bizottság, amelyet azzal bíztak meg, hogy „általában vizsgálja meg az olasz—etióp kapcsolatokat és keressen békés megoldást”, arra törekedett, hogy tárgyalási alapot találjon.³⁴ Ezért az alábbiak vezérelték —

- (i) A függetlenség, a területi integritás és a Nemzetek Szövetsége minden tagállamának biztonsága melletti elkötelezettség;
- (ii) A Nemzetek Szövetségének tagállamai közti jószomszédi kapcsolatok biztosításának szükségessége.

A bizottság nem nyilvánított véleményt a két fél által benyújtott dokumentumokról, hanem az orvosolni kívánt adott helyzetre korlátozta magát.

2. A Szövetségbe való belépéskor Etiópia különleges kötelezettségeket vállalt, tekintettel bizonyos ügyekre — különösen a rabszolgaságra és a fegyverkereskedelemre. Úgy nyilatkozott önmagáról, hogy „készen áll ellátni a Tanácsot minden információval, amelyre az igényt tart, és figyelembe veszi a Tanács bármilyen ajánlását, amely a kötelezettségek teljesítésére vonatkozik, és amelyekben elismeri a Nemzetek Szövetségének illetékességét”.

3. A Közgyűlés 1935. szeptember 11-iki plenáris ülésén Etiópia első küldöttje³⁵ beszédében a következőket mondta: —

³³ Francia nyelvű szövege megtalálható: *Société des Nations, Journal Officiel*, 1935. pp. 1621–1624.

³⁴ Az Ötös Bizottságot azt követően állították fel, hogy az olasz—etióp választott bíróság tevékenysége sikertelenül zárult (1935. január 19. – szeptember 3.) Az Ötös Bizottság elnöke a spanyol népszövetségi küldött, Salvador de Madariaga volt, a másik négy tagot pedig Nagy-Britannia, Franciaország, Lengyelország és Törökország delegálta. A Bizottság 1935. szeptember 7. és 24. között tizenegy alkalommal ülésezett. *Société des Nations, Journal Officiel*, 1935. pp. 1620–1624.

³⁵ Etiópia népszövetségi küldötte ebben az időszakban Takla Havariat volt. Az ő nevéhez fűződik többek között az első etióp alkotmány kidolgozása is (1931).

„Bármely ajánlást, amelyet a Nemzetek Szövetsége előterjeszt és az Alapszerződés jelenlegi szellemében kell végrehajtani és amely annak a nemzetnek a gazdasági, pénzügyi és politikai színvonalának az emelkedését szolgálja, amelyhez van szerencsém tartozni, Etiópia úgy fog tekinteni, mint azon testvér-nemzetek akcióját, amelyek előrébb járnak a civilizációban és önként kívánják vezetni hazámat a fejlődés útján. Minden ilyen előterjesztést el fogunk fogadni. Még vagyok róla győződve, hogy hazám a legnagyobb jóindulattal és igazi hálával fogja ezeket tekinteni”.

4. Ilyen körülmények között, a Nemzetek Szövetségének nyilvánvalóan az a kötelessége, hogy az Etióp Kormány ajánlatát kollektív, nemzetközi alapon nyugvó együttműködéssé és segítséggé terjessze ki, oly módon, hogy a későbbiekben is képes legyen a szükséges építő jellegű akciók tömegét felvállalni. Nem csupán azért, hogy a számos etióp nép javára legyen és fejlessze az ország erőforrásait, hanem azért is, hogy a Birodalom képes legyen szomszédaival összhangban élni.

Mivel a Szövetség minden tagja köteles a többi tag függetlenségét tiszteletben tartani, minden segítő szándékú tervezetet előzetesen egyeztetni kell az Etióp Kormánnyal.

Az Etiópiának nyújtandó nemzetközi támogatás általános formája, tekintettel adminisztratív reformjára és gazdasági fejlődésére, az alábbiak szerint történik.

II.

1. Támogató Okirat

A Szövetség korábbi gyakorlata alapján a Támogató Okiratot a szövetségi Tanács készíti el az előírt formában, az Etióp Kormány jóváhagyásával.

2. A közügyek újjászervezése

(1) Rendőrség és csendőrség.

A rendőri és csendőri testületet külföldi specialisták küldöttsége szervezi meg, amely felelős lesz —

(A) Az egész Birodalomban érvényben lévő és jövőben megszülető törvények betartásáért, amelyek —

- (a) tiltják és elnyomják a rabszolgaságot;
- (b) szigorúan szabályozzák az olyan személyek fegyverviselését, akik nem tartoznak sem a reguláris hadsereghez, sem a rendőrség vagy a csendőrség testületéhez.
- (B) Az olyan körzetek rendőri tevékenységének biztosításáért, ahol európaiak élnek (Addisz Ababa, Diredawa, Harrar).
- (C) Az olyan mezőgazdasági területek biztonságáért, ahol nagy számban élnek európaiak, és ahol a közigazgatás nem elég fejlett ahhoz, hogy kellő védelmet nyújtson számukra.
- (D) A rend fenntartásáért a Birodalom határterületein, oly módon, hogy megvédi a szomszédos területeket a betörések ellen, különös tekintettel azokra, amelyek célja rabszolgakereskedelem, fosztogatás és csempészet.

A fenti (C) és (D) alatt említett területeken a rendőrség és a csendőrség részt vesz az általános közigazgatásban az általános ügyektől a helyi tisztviselőket is érintő ügyekig terjedően, oly mértékben, ahogya a probléma nagysága azt megkívánja.

(2) *Gazdasági fejlesztés*

- (A) Lehetővé válik, hogy külföldiek részt vegyenek az ország gazdasági fejlesztésében (földbirtoklás, bányaszabályzat, kereskedelmi és ipari tevékenységek gyakorlása).
- (B) Külkereskedelem; gazdasági egyenlőség a kölcsönösség alapján.
- (C) Közművek és kommunikáció.
- (D) Posták, távírdák, telefonok.

(3) *Pénzügy*

- (A) A költségvetés elkészítése és az állami kiadások felügyelete.
- (B) Adók, illetékek és díjak kivetése és beszedése.
- (C) Banki monopóliumok alapítása és működtetése.
- (D) Az ország fejlesztéséhez vagy az egyes reformok bevezetéséhez szükséges kölcsönök tanulmányozása; ill. amennyiben szükséges, a kölcsönök felhasználásával kapcsolatos ígéreték ellenőrzése.

(4) *Más közügyek*

- (A) Igazságszolgáltatás —
Az etiópok és külföldiek közti ügyekben illetékes vegyesbíróságok újjászervezése.
Helyi bíróságok.
- (B) Oktatás

(C) Közegészségügy.

3. A támogatás szervezetének belső struktúrája

Küldetésük eredményessége érdekében a külföldi specialisták számára, olyan helyeken, ahol nincsenek adminisztratív hatalommal felruházva, lehetővé kell tenni, hogy az általuk segített etióp hivatalnokokkal ténylegesen együttműködhesse. Továbbá munkájuk eredményessége érdekében koordinálni kell tevékenységüket.

Hasznos volna, ha központi szervezetet állítanának fel, hogy koordinálják a támogató szervek munkáját, valamint azért, hogy biztosítsák számukra az Etióp Kormány szükséges támogatását.

Mind a négy előbb említett közszolgálat vagy közszolgálati csoport élére egy-egy főtanácsost kell állítani.

A főtanácsosok egyaránt —

- (a) alárendeltjei annak a személynek, aki egyfelől a főnökük, ugyanakkor másfelől a Nemzetek Szövetségének a Császár mellé delegált képviselője; vagy
- (b) egyikük mint megbízott elnökök felettük, aki egyben a Nemzetek Szövetségének képviselője.³⁶

4. A küldöttség kinevezése

A Szövetség küldötteit és a főtanácsadót a Szövetség Tanácsa nevezi ki a Császár jóváhagyásával.

A főtanácsadón kívül az ügynököket a Császár nevezi ki a Szövetség képviselőjének ajánlására vagy jóváhagyásával, feladatuk természetének és fontosságának megfelelően.

5. Kapcsolatok a Szövetséggel

A képviselő vagy a bizottság, amikor szükséges, de legalább évente egyszer beszámolót készít, amelyet egyidőben bemutat a Császárnak és elküld a Szövetség Tanácsának.

Az Etióp Kormány eljuttatja a Tanácsnak megjegyzéseit, amelyeket a beszámolókkal kapcsolatban meg kíván fogalmazni.

A beszámolókat és megjegyzéseket, bármennyi is legyen, a Tanács a lehető leghamarabb tanulmányozni fogja.

---

³⁶ A felvázolt megoldás alig tér el a népszövetségi mandátumok rendszerétől (Alapszerződés, 22. cikkely).

6. A terv időtartama

Mínthogy a támogatás hosszadalmas munka, nem tűnik célszerűnek egy öt évnél rövidebb terv kijelölése. Mindazonáltal hasznos kijelenteni, hogy a tervet a Szövetség Tanácsa az öt év leteltekor felülvizsgálja, hogy beszámoljon az eltelt időszak eredményeiről.

* * * * *

Franciaország és az Egyesült Királyság képviselői értesítették az Ötös Bizottságot arról, hogy tekintettel az olasz—etióp vita békés rendezésében való érdekelttségükre, tiszteletre méltó Kormányaik készek megkönnyíteni a területi kiigazításokat Olaszország és Etiópia között, amennyiben, ha szükséges, készek bizonyos áldozatokat hozni Etiópia javára Szomalipart területén.³⁷

E kérdést tárgyalandó, a Francia Köztársaság és az Egyesült Királyság Kormányai gondoskodnak majd arról, hogy az Etióp Kormánytól garanciákat nyerjenek a kötelezettségek teljesítéséhez a rabszolgaság és a fegyverkereskedelem tekintetében a megkapott területeken.

Franciaország és az Egyesült Királyság képviselői továbbá tájékoztatták az Ötös Bizottságot, hogy tiszteletre méltó kormányaik, anélkül, hogy meg kívánnák sérteni a fennálló rendszert, tekintettel a külföldiekkel szembeni eljárásra és a külkereskedelemre, készek arra, hogy elismerjék Olaszország különleges érdekelttségét Etiópia gazdasági fejlődésében. Következésképp, a Kormányok szívesen látják majd az Olaszország és Etiópia közti gazdasági tárgyalások eredményét, azzal a feltétellel, hogy a francia és brit nemzetiségű, illetve védnökség alatt álló személyek fennálló jogait a két fél elismeri, valamint, hogy Franciaország és az Egyesült Királyság minden hatályos egyezmény által elismert érdekeit megőrzik.

Fordította: Szélinger Balázs

---

³⁷ Az elképzelés értelmében, amennyiben Etiópia hajlandó lemondani bizonyos területekről Olaszország javára, úgy Nagy-Britannia átengedi a Brit-Szomaliparton lévő Zeilát Etiópiának.